

Elfelejtett Aggtelek

Olcsó a vendégnek, drága a vállalatnak — Furcsa idegenforgalom

Az aggteleki Baradiát méltán tekintik a szakemberek a világ egyik „leg” barlangjának: ez a legnagyobb Közép-Európában (a világon csak egy svájci testvére előzi meg) és ez a legszebb is, mert mind a mai napig „él”. Ma is úgy keletkeznek itt cseppkövek, ahogyan évmilliókkal ezelőtt. Nem csoda, hogy a természeti szépségek iránt fogékony írók szép számmal megfordultak már e helyen; kezdve Petőfitől, akinek látogatását emléktábla őrzi a bejáratnál.

Csak lehetőség

Hiszem, az odalátogató turista napjainkban is egyetérthet elődei ítéletével: a barlang és környéke kiváló lehetőségeket nyújt túrára és pihenésre egyaránt. Alig néhány száz méterre innen áll a nemzeti színű sorompó, jelezve a magyar határszél — itt személyazonossági igazolvánnyal is átrándulhat akárki Csehszlovákiába, ha a barlang szomszédos ország területére nyúló részét kívánja személyre venni.

Néhány kilométerre Aggtelektől fekszik a környék másik nevezetessége, Jós-vafő, ahogy az idegenforgalmi prospektus némi túlzással írja, az „aktív pihenés Mekkája”. Talán, felesleges vitázni azon, Mekka vagy sem, de az bizonyos: a környék valóban a turisták közkedvelt kirándulohelye lehetne. Lehetne, tudniillik, ma még nem az. S hogy lesz-e, és mikor, erről már csak feltételes módban vagy jövő időben beszélhetünk.

Az idegenforgalmi szervek — a Belkereskedelmi Minisztérium illetékesei és az Országos Idegenforgalmi Tanács szakemberei — régóta szorgalmazták már, hogy tegyék egyenletessé a hazai turizmust időben és területileg is. Ne csak a Balatonra invitáljuk és ne csak nyáron a hazai és külföldi vendégeket, hanem a hegyekbe, az Alföldre, a Duna-kanyarba, egyszerűen az ország más vidékeire is. Kijelölték már azokat az idegenforgalmi és kiránduló központokat, amelyek a következő években a jelenleginél nagyobb szerepet érdemelnek és hozhatnak a turizmusba.

A fejlesztendő területek közé tartozik Aggtelek; jövőjéről országos tervek gondoskodnak.

Veszteségesen

Nézzük, miként állunk jelenével?

— A kétszázhusz ágyas aggteleki Cseppkő Szálló éves kihasználtsága negyven-százalékos — mondja Major László, a szálloda igazgatója. — Ösztől télig kong a két étterem, a bár, de ilyenkor a fő-

szekonban is hullámozó a forgalom. Meg-esik, hogy egy-egy hétvégén váratlanul megrohannak bennünket, ezer-ezerkét-száz ebédet is felszolgálunk. Múskor meg kihalt a szálló...

Bosszantó, és nem lényegtelen apróságokról van szó leggyakrabban. Arról például, hogy kátyus az idevezető út, aki egyszer túlevickélt rajta, nem szívesen vállalkozik rá még egyszer: s arról, hogy az aggteleki és a jós-vafői szállónak nincs propagandája, így aztán sokan nem tudják, hogy itt egy kétágyas szoba száz forintba kerül; vagy arról, hogy a helyi idegenforgalmi szervek nem értesítik előre a szállodát, mikor és hány résztvevővel rendeznek hangversenyt a barlangban... „Csak” szervezési hibák, ám ha meg-gondoljuk, hogy évente kétfélmillió forint múlik rajtuk, félvállról semmiképpen sem vehetjük őket.

Újpál Elemér a Borsodi Vendéglátóipari Vállalat gazdasági igazgatója így vé-lekedik erről:

— A vállalatnak nem érdeke fenntar-tani a két szállodát: csaknem kétszáz étterem, büfé, eszpresszó tartozik hoz-zánk és valamennyien erre a két hotelre „keresnek”. A nyereséget elviszik a szál-lók. Két éve még megállapodásunk volt a SZOT-tal, tavaly ez is kútba esett, s több mint egymillió forinttal csökkent a for-galom. Elgondolkoztató az a szám is, hogy a vállalati bevételek mindössze három százalékát adja a két szálló. Vesztesé-gesen működünk, évről évre kevesebbet for-díthatunk a karbantartásra, a berendezé-sek egyre rosszabb állapotba kerülnek, s romlik a helyzetük. A kör bezárul: pénz nélkül aligha indíthatunk propaganda-kampányt, igencsak meg kell gondolnunk, mikor mennyi kedvezményt adunk... Az áraink évek óta változatlanok, s úgy vé-lem, nem is mondhatók magasnak. A két szálloda tömegigényeket elégít ki, s ez nem éppen kedvező a vállalati gazdál-kodás szempontjából.

— Az állandó költségek is egyre emel-kekednek, ami súlyos teher. Szeptembertől például növekszik az energia ára. Pedig télen kilencven főnyi személyzettel akkor is nyitva tartunk Aggteleken, akkor is

fűtjük az egész szállót, ha csak egy ven-dégünk van.

A meglevő kapacitás jobb hasznosítá-sára most azzal próbálkoznak a borsodi-ak, hogy sok más szálló példájára, Agg-teleken és Jós-vafőn kisebb konzervüze-met rendeznek be. Innen látják majd el a többi éttermet, büfé savanyúsággal, könnyen előállítható készlettel. Persze mindez csepp a tengerben. Nyilvánvaló, savanyúsággal nem orvosolható az egész vállalat gondja.

Bizonytalanul

Kérdés: az idegenforgalmat részben megalapozó borsodi vendéglátók jövője mindaddig bizonytalan marad, amíg az aggteleki kiránduló központ beruházási programja megkezdődhet?

— Ismerjük a vállalat gondjait — mondja Andrikó Miklósné, a Belkereske-delmi Minisztérium főosztályvezető-he-lyettese. — Az igazság az, hogy különbö-ző okok miatt évek óta a gyengén gazdál-kodók közé tartoznak. Jelen időben fo-galmazok, mert egy éve ugyan változás történt a vezetésben, a felhalmozódott problémákat azonban nem lehet az egyik napról a másikra megoldani.

— Úgy ítéljük, hogy a borsodiaknak — engedtek meg a kifejezés — a jelenle-ginél is többet kellene mozgolódnuk. Emellett szó van arról, hogy a megyei tanács a következő időszakban foglalko-zik a vállalat helyzetével, remélhetőleg találnak majd megoldást. Erre azért is szükség van, mert Aggtelek valóban az a része az országnak, amelynek a mainál nagyobb szerepet kellene játszania az ide-genforgalomban. Am ez csak úgy érhető el — akár a közeli hónapokban is —, ha a vendéglátók és idegenforgalmiak az ed-diginél szervezettebben, nagyobb össz-hangban dolgoznak.

Az aggteleki körzet távlati fejlesztési terve azzal számol, hogy a vidéken par-kokat, pihenőket, strandot építenek. Ki-rándulásra, pihenésre azonban már most is van jócskán lehetőség.

Kár, hogy nem élnek vele.

K. Ny. J.

Kevesebb lesz a panasz a cipőkre?

A minőség szabályozási rendszer fejlesz-tését több mint fél éve tűzte napirendjé-re a Minisztertanács. Az akkori meghatá-rozott elvek az elmúlt időszakban gya-korlati intézkedések sorában öltöttek tes-tet. A cipőkereskedelemben például az országos beszerzés 80 százalékát bonyolító öt legnagyobb vállalat társasági szerző-

dést kötött, és létrehozta közös minőség-átvételi szervezetét, a MÄSZ-t.

A kereskedelmi vállalatoknak ez a tár-sulása előmozdíthatja, hogy csökkenjenek a cipők minőségét illető, hosszú idő óta hangoztatott jogos panaszok.

— Valóban előmozdíthatja, ha kezde-ményezésünkben partnerekre találunk, s az ipar nem irreális követelések szösz-lőjének fogja tekinteni ezt az új szerve-zetet — mondta beszélgetésünk során dr. Anygál Gyula, a Cipőkereskedelmi Vállalat igazgatója, a MÄSZ tagvállalatainak képviselője.

— Sokan a kereskedelmet is hibáztat-ták azért, mert évek óta nem történt lé-nyeges előrelépés a minőségi kifogások orvoslására.

— Bár a minőség elsősorban az ipar munkáján múlik, valóban előfordultak la-zaságok az átvételnél, a kereskedelmi mi-nőség-ellenőrzésnél is. Az egymástól füg-getlenül dolgozó cipőkereskedelmi vállala-tok nem tudtak kellő határozottsággal fellépni, de nem rendelkeztek kellő szá-mú szakképzett minőségellenőrrel sem.

— Nem kellene az iparnak is többet törődni a minőség ellenőrzésével?

— Szoros együttműködésre törekszünk. A vásárlói reklamációk kivizsgálása alap-ján ma már ismerjük a hat legnagyobb gyártó termékeinek jellemző nyílt és re-jtett hibáit. Így szerzett tapasztalatainkat a gyártók elé tártuk, megvitattuk őket a cipőgyárak képviselőivel. Ez hozzásegí-ti az ipart, hogy figyelmét a leggyakoribb hibák kiküszöbölésére összpontosítsa.

— Csökkent-e a vásárlói reklamációk száma?

— Erről sajnos még nem beszélhetünk. Remélem egy-két éven belül érezhetővé válik a javulás, és eljutunk odáig, hogy a gyártók legalább a cipők több jellem-zőit minőségi bizonyítványban tanúsít-sák.

— Az ipar tájékoztatásán felül mit tesz a kereskedelem a cipők jobb minősége érdekében?

— A MÄSZ létrehozásáról sokat vár-nak. Az átvételi szervezet lehetővé, sőt kötelezővé teszi az egységes fellepést. Ezentúl senki sem lehet „jó fiú” a má-sik rovására. Igyekezzünk minél ponto-sabbá és szakszerűbbé tenni a szerződé-seinkben foglalt minőségi előírásokat.

A törekvések, célkitűzések biztatóak. Persze annyit érnek, amennyi meg is va-lósul belőlük.

G. I.

Közbeszólás

K383

Nyolcszázan

E cikk címe voltaképpen így hangzik: „Beszéd azokhoz, akiknek meg kellett volna halniuk. Elhangzott abból az alka-lomból, hogy ez mégsem történt meg ve-lük.” No de ez olyan hosszú lenne, ami-lyet csak valamely különleges szindarab engedhet meg magának. Különben sem a cím a fontos. Egy hírről van szó és egy látomásról, amely a hír hallatán ködlött fel bennem.

A napokban közölte az Egyesült Alla-mok egyik statisztikai hivatala, hogy az olajválság idején bevezetett sebességkor-látozás következtében tavaly nyolcszázzal kevesebben veszítették életüket az uta-kon, mint 1972-ben.

Van tehát nyolcszáz ember, akinek tavaly — a sokéves statisztikai átlag kiméletlen törvénye szerint — el kellett volna pusztulnia. Nem tudnék, senki nem tudna neveket említeni, de ennek a nyolcszáznak valahol meg kell lennie.

S ekkor ködlött fel a kép: mi lenne, ha ezt a nyolcszázat valahová összehí-vánk, sorba állítanák vagy leültetnék, egy sportpályán vagy egy szép nagy térségen. Ünnepelelnék, üdvözlőlnék őket. Emelvényt állítanának eléjük mikrofonnal, valaki — nem tudni ki illetékes az ilyesmire — beszédet intézne hozzájuk.

Itt megálltam a képzelődésben. Mit mondana nekik? „Üdvözlöm önöket, akik visszatértek...” Nem, ez ostobaság, nem tértek vissza sehonnan, gyanútlanul éltek mindennapi életüket. Vagy tegyük fel, hogy drámaian rendezik meg az ünnep-séget, a meghívó nem árulja el miért gyűjtik össze őket, csak az üdvözlő sza-vakból derül ki: „Tisztelt megjelentek, nézzenek egymásra, önök valamennyien a halál karmaiból menekültek meg!”

De talán ennél is jobb lenne, ha ez a nyolcszáz végigvonulna a városon tábl-lakkal, feliratokkal, felszavakkal, képek-vel, transzparenszekkel. A táblakon kü-lönböző figyelmeztető szövegek lehetné-nek. Az is elképzelhető, hogy mindenki egyazon feliratot vinne: „Elünk!” Így vonulnának végig a főutvonalakon, a sztrádákon, az autópályákon, a route-okon, a highwayken, az autópályákon.

Félek azonban, hogy az ünnepség még-sem zajlana le az ideálisan elképzelhető módon. Tudniillik nem fognak gyalog végigvonulni a városban. Beülnek a ko-csiba, az ablakokat leteketik, és kidug-ják rajta a táblát. Így is mindenki látja, mégsem olyan fárasztó, és gyorsabban is végeznek az egésszel.

Megindul a menet, úgy kétszáz-három-száz autó. Aki megmenekült a közúti ha-láltól, az általában kocsi jár. Azokat a meghívottakat pedig, akik a sebesség-korlátozásnak hála, történetesen az elgá-zolást kerültek el, szívesen felveszik egy-egy kocsi. Ok tarthatják a táblát.

Sorba gördülnek a kocsik, csakúgy ta-lálomra álltak össze, a legkülönbözőbb fajtából, mindenféle márká, Trabantól Volvóig. No de mit mészik elől az az ócska tragacs! Így soha nem érünk Mis-kolcra (bocsánat, Detroitba)! Majd én vezetem a bolyt. Ezután ki-ki megelözi azt, akit meg tud előzni. Elvégre nem azért tud a kocsim ennyit, hogy ne fussa ki. Süket! Minek dugja ki annyira azt a táblát, majdnem nekimentem előzés köz-ben!

A sajtó, a televízió és rádió riporterei természetesen szép számmal csatlako-znak a menethez, amely megérdemelt ha-zai és nemzetközi érdeklődést kelt. Egy-riporter interjú készítése céljából át-nyújtja az egyik résztvevőhöz a mikro-font: nyilatkozna valamit azzal kapcsola-tban, hogy sikerült életben maradnia? Uram, válaszolja a fiatal ember, ez a ko-csi (mármint az övé) álló helyzetből tíz másodperc alatt gyorsul fel száz kilomé-teres sebességre. Mit szól hozzá!

A riporter nem szól semmit, mert az övé e sebességet, szégyenszemre, csak húsz másodperc alatt éri el, az első kap-csolástól számítva, ellenben a tévékame-ra nagyon érdekesen mutatja a sebesen távolodó, a végtelen betonúton egyre ki-sebbé váló kocsit.

A rendezőség már előzőleg szép kar-tonlapokat nyomtatott, ezzel a szöveggel: „Találkozunk mához egy esztendőre.”

Az út meghatározott pontján sötét ru-hába öltözött bizottság áll, őket bízták meg azzal, hogy adják át mindenkinek a nyolcszáz közül a meghívót. De a bi-zottság, sajnos, nem tudja teljesíteni fel-adatát. Hiába áll ott, csak fejét kapkod-já. Srrr! Huss! Bzz! A kocsi elrohog-nak mellettük. Ott marad kezükben a találkozási kártya.

De vajon találkozhatnak-e egy esztendő múlva mind?

Tatár Imre

elnéz, igen-igen kellemetlen fráter voltam én.

De hát akkor milyen címen várok bár-mit is másoktól? A legnagyobb mérték-ben természetellenes lenne, ha valaki ré-széről valami rokonszenvértést tapasztal-nék.

Ámde — csodák csodája! — tapasztal-tam ílyet. Annak következtében, hogy fi-gyelní kezdtem az embereket, észrevettem néhány nagyon finom, nagyon hal-vány rezdülést némelyek rámvillanó te-kintetében, egy-egy kicsi mosolytást vagy egy vállat éreztem hozzáutódni a vállamhoz, ezek és más gesztusok félre-érthetetlenül az együttérzés sugáraiták felem. Valami olyasmit, hogy jól elinté-zett az élet téged is, pajtás, akárcsak en-gem. Ha már egyéb hasznunk nem lehet egymásból, legalább annak örüljünk, hogy nem egyedül vagyunk, hanem ket-ten abból a fajtából, akik nem sokra vit-ték.

Nem lehettem süket és vak, és nem zárkozhattam el az irányomban tanúsí-tott sorstársi, baráti érzések elől. És ez a felfedezés, a barátságosság és a barátko-zás gyakorlata át is alakított. Oldottab-bá, nyitottabbá, őszintébbé, egyszerűbbé el-viselhetőbbé lettem. Természetszerű kö-vetkezmény volt, hogy számomra is el-viselhetőbbek lettek az emberek, s az-zá lett az egész élet.

És mindennek a forrása nem volt egyéb, mint a szeretetre, a mások meg-értésére irányuló készségem előcsaloga-tása.

Ez a készség mindenkinben megvan, de nem mindig nyilvánul meg. Az egyéni célok érdekében folytatott küzdelmek so-rán eltompulhat, elsatnyulhat, s aztán hiába haladunk előre meg felfelé, egy-szer csak azt érzékeljük, hogy légüres térben, de legalábbis deres, jeges, dide-regtető légkörben vagyunk, talán tisztel-ve meg irgylva, de nem szeretve.

Akár lent van tehát az ember, akár

Csak Gyula